

BARBARA LIBERDA*

Analiza konsumpcji, ubóstwa i dobrobytu: Angus Deaton – Nagroda Nobla w dziedzinie ekonomii w roku 2015

Nagroda Nobla w dziedzinie ekonomii w 2015 roku dla Angusa Deatona z Uniwersytetu Princeton w USA jest uhonorowaniem dorobku wybitnego i nowatorskiego badacza, który dotąd pozostawał w cieniu innych amerykańskich ekonomistów uważanych za guru współczesnej gospodarki rynkowej. Deaton jest szóstym noblistą w dziedzinie ekonomii z Uniwersytetu Princeton. Przed nim Nagrodę Nobla otrzymali: John Nash, Arthur Lewis, Paul Krugman, Daniel Kahneman i Christopher Sims. Choć nie mówi się w ekonomii o „szkole Princeton”, uczelnia ta okazuje się matczynikiem prawdziwych indywidualności.

Na swoje wyróżnienie Deaton zapracował publikując przez kilkadziesiąt lat ponad 400 opracowań, dotyczących zarówno najbardziej podstawowych kwestii teoretycznych ekonomii, jak i nowatorskich badań mikroekonomicznych na poziomie jednostek. Niektóre z nich mogły się wydawać nazbyt szczegółowe, ale pozwoliły one Deatonowi sformułować szereg twierdzeń ogólnych, które weszły do kanonu współczesnej teorii konsumpcji i rozwoju.

Angus Deaton urodził się w Edynburgu w Szkocji w roku 1945. Studiował matematykę i ekonomię w Uniwersytecie w Cambridge, gdzie w roku 1974 uzyskał doktorat. W latach 1976–1983 pracował jako profesor ekonometrii na Uniwersytecie w Bristolu. Od roku 1983 jest profesorem ekonomii i stosunków międzynarodowych Uniwersytetu Princeton na wydziale ekonomii oraz w Woodrow Wilson School tegoż uniwersytetu.

Według oświadczenia Komitetu Noblowskiego nagroda Banku Szwecji im. A. Nobla dla Angusa Deatona została przyznana „za analizę konsumpcji, ubóstwa i dobrobytu”. Komitet Noblowski docenił stworzenie przez Deatona (z Muellbauerem) modelu systemu popytu, który pozwala między innymi na badanie wpływu zmian podatków na konsumpcję różnych towarów dla różnych grup konsumentów (*An Almost Ideal Demand System*, 1980). Model systemu popytu umożliwił rozwój badań nad wyborami konsumpcyjnymi.

Wyróżnione zostały badania Deatona nad rozwojem teorii konsumpcji i oszczędzania z wykorzystaniem indywidualnych danych mikroekonomicznych pochodzących z badań ankietowych jednostek i gospodarstw domowych. Angus Deaton przyczynił się do lepszego rozumienia indywidualnych wyborów konsumpcyjnych jednostek oraz do wyjaśnienia

* Prof. dr hab. Barbara Liberda, Uniwersytet Warszawski, Wydział Nauk Ekonomicznych; e-mail: barbara.liberda@uw.edu.pl

ich wpływu na agregatową funkcję konsumpcji. Zmodyfikowało to relacje makroekonomii i mikroekonomii w najważniejszym obszarze tych relacji, jakim jest konsumpcja.

Docenione zostały także prace Deatona w dziedzinie ekonomii rozwoju, w szczególności dotyczące pomiaru ubóstwa i konsumpcji w krajach rozwijających się z wykorzystaniem indywidualnych danych ankietowych, a nie tylko makroekonomicznych, co zapoczątkowało nowe jakościowo analizy za pomocą zaawansowanych metod badawczych.

Wkład Deatona do rozwoju teorii konsumpcji

Wkład Deatona do teorii i praktyki ekonomii polega na rozwijaniu funkcji konsumpcji z ograniczeniami płynności w finansowaniu konsumpcji oraz na dogłębnym badaniu dochodów, konsumpcji i oszczędności w skali mikroekonomicznej, głównie w gospodarstwach domowych, a także na stworzeniu metodologicznych podstaw analizy tych procesów w poszczególnych pokoleniach metodą analizy kohort.

W ciągu 45 lat pracy naukowej Deaton badał konsumpcję w relacji do dochodów, a więc również oszczędności i wygładzanie konsumpcji w czasie, nie tylko w ciągu całego życia, ale także w krótszych okresach. W odniesieniu do okresów krótszych niż cykl życia Deaton sformułował koncepcję oszczędności buforowych.

Deaton był zafascynowany przejrzystością i elegancją teoretyczną modelu cyklu życia. W swoich badaniach rozszerzył teorie cyklu życia i dochodu permanentnego, uwzględniając czynniki niepewności i braku płynności konsumentów oraz krótkookresową przezorność konsumentów. W latach 80. i 90. XX wieku podobne badania wykonywali również inni ekonomiści (Ch. Carroll, J. Campbell, M. Flavin, R. Hall), ale Deaton był jednym z pierwszych, którzy wnieśli swój wkład w rozwój teorii konsumpcji po jej sformułowaniu przez Modiglianiego i Friedmana.

Deaton wziął na swój warsztat badawczy podstawowe założenia modelu cyklu życia Modiglianiego oraz teorii dochodu permanentnego Friedmana. W latach 60. dostępna była tylko pierwsza publikacja Modiglianiego i Brumberga z roku 1954 przedstawiająca hipotezę cyklu życia jednostki, natomiast druga część opisująca agregatową funkcję konsumpcji i oszczędzania nie była jeszcze opublikowana (do roku 1979) i Deaton czytał ją w rękopisie. Deatona interesowały oba wymiary teorii cyklu życia: indywidualna funkcja konsumpcji w cyklu życia oraz wymiar makroekonomiczny dotyczący agregatowej funkcji konsumpcji uzyskanej z agregacji indywidualnych funkcji konsumpcji jednostek.

Teorii konsumpcji był poświęcony pierwszy artykuł naukowy Deatona, napisany w roku 1971 (w którym uzyskał magisterium) i opublikowany w roku 1972: *Wealth Effects on Consumption in a Modified Life-Cycle Model*. Deaton twierdzi w tym artykule, że rola majątku gromadzonego w cyklu życia jest niedoszacowana w funkcji konsumpcji z powodu nieuwzględnienia niepewności, np. na rynkach finansowych. Deaton zaproponował model teoretyczny, w którym traktuje decyzje konsumentów dotyczące majątku jako niezależną zmienną w funkcji konsumpcji.

Deaton poważnie traktuje agregację w modelu cyklu życia, gdyż stanowi ona narzędzie tego modelu, a nie jest tylko procedurą statystyczną. Różnica między wymiarami mikro i makro w teorii konsumpcji i oszczędzania widoczna jest, gdy rozpatrujemy nieskonsumowaną część dochodu, czyli oszczędności. W teorii cyklu życia jednostek oszczędności są gromadzone w czasie pracy dla sfinansowania konsumpcji na emeryturze. W skali całego życia oszczędności jednostki wynoszą zero (jeśli nie zakłada się przekazania spadku). Natomiast gospodarki jako całość tworzą dodatnie oszczędności, które wynikają ze wzrostu liczby ludności (rośnie liczebność młodszych pokoleń oszczędzających w stosunku do

liczebności pokoleń starszych konsumujących oszczędności) oraz wzrostu produktywności kolejnych pokoleń, które mają wyższe dochody i oszczędzają więcej, niż konsumują starsze pokolenia ze swoich oszczędności. Stąd agregatowa stopa oszczędzania w danej gospodarce jest niezależna od średniego dochodu na głowę, a wynika z różnicy życiowych dochodów pracującej i niepracującej części społeczeństwa.

Podstawowe oszacowania agregatywnej funkcji konsumpcji i oszczędzania w badaniach empirycznych były wykonywane zgodnie z założeniami teorii permanentnego dochodu, według których konsumpcja powinna być bardziej wygładzona, czyli mniej zmienna niż dochód. Deaton zauważył, że przyjmowanie do estymacji funkcji konsumpcji i oszczędzania średnich wielkości dochodu (reprezentatywnej jednostki) może prowadzić do wyników, które zaprzeczają teorii, gdyż często wskazują, że konsumpcja jest bardziej zmienna niż dochód. Nazwano to paradoksem Deatona lub paradoksem dochodu permanentnego.

Deaton proponuje rozwiązanie tego paradoksu przez stosowanie w badaniach empirycznych indywidualnych danych dotyczących osób. Jednostki podejmują decyzje konsumpcyjne różniące się od trendów wyznaczonych przez średni dochód i średnią konsumpcję, co jest niewidoczne, gdy przyjmuje się do badania wartości średnie. Dopiero agregowanie indywidualnych ścieżek konsumpcji jednostek prowadzi do poprawnego oszacowania agregatywnej funkcji konsumpcji zgodnej z teorią cyklu życia oraz dochodu permanentnego.

Badając zachowania konsumentów w czasie wzmoczonej inflacji, Deaton dowiódł w roku 1977, że nieprzewidywany wzrost inflacji prowadzi do niezamierzonych oszczędności (*Involuntary Saving Through Unanticipated Inflation*). Dzieje się tak dlatego, że konsumenci, przewidując pewien wzrost swoich dochodów realnych, ale obserwując wyższe od przewidywanych ceny, podejmują decyzje o rezygnacji z części konsumpcji na podstawie obserwacji wzrostu cen wybranych dóbr, które traktują jako równoznaczne z relatywnym wzrostem wszystkich cen, czyli ogólną inflacją. W rezultacie oszczędności rosną wraz z nieoczekiwaną inflacją, gdyż oczekiwania konsumentów dotyczące przyszłości dostosowują się z opóźnieniem do rzeczywistych procesów. Deaton nazywa ten mechanizm modelem nierównowagi zachowań konsumpcyjnych.

W kolejnych badaniach, których rozwinięte wersje zostały opublikowane w artykułach z lat 1985–1989 (*Why Is Consumption so Smooth?* oraz *A Profitable Approach to Labor Supply and Commodity Demands over the Life Cycle*), Deaton analizował zmienność konsumpcji w zależności od stopnia pewności przewidywanego przyszłego dochodu. Potwierdził hipotezę, że konsumpcja jest w dużym stopniu zależna od antycypowanych przez konsumenta zmian jego dochodu, a nie reaguje na nieprzewidywane zmiany dochodu. Deaton pokazuje, że konsumenci reagują na zmiany dochodu z opóźnieniem. Brak wrażliwości konsumenta na nieprzewidziane zmiany dochodu może prowadzić do niezamierzonych oszczędności, gdy bieżący dochód jest wyższy od dochodu antycypowanego.

W latach 1991–1992 (*Saving and Liquidity Constraints* oraz *Understanding Consumption*) Deaton sformułował koncepcję oszczędności buforowych (*buffer stock savings*), która stała się potem standardem w analizach oszczędności. Oszczędności buforowe stanowią pewien zasób zakumulowanych oszczędności (aktywów), które mają chronić konsumenta przed krótkookresowymi skutkami spadku dochodów. Są tworzone przez konsumentów, którzy mają ograniczenia płynności i nie mogą zaciągać kredytów, a jednocześnie są na tyle przeczorni, że odczuwają potrzebę choćby częściowego zabezpieczenia się przed skutkami szoków dochodowych.

Interakcja motywu przezornościowego i ograniczenia płynności występuje z różną siłą wśród różnych grup konsumentów. Zasób oszczędności buforowych w wysokości około 10–20% rocznego dochodu jest tworzony przez większość konsumentów, podczas gdy dużo wyższe oszczędności w relacji do dochodu charakteryzują relatywnie mniejszą grupę konsumentów.

Rozwój metod tworzenia paneli z danych przekrojowych

Angus Deaton opracował metodę tworzenia danych panelowych z powtarzanych danych przekrojowych. Artykuł *Panel Data from Time Series of Cross-Sections* z roku 1985 oraz książka Deatona *The Analysis of Household Surveys: A Microeconomic Approach to Development* z roku 1997 zawierają opis metody tworzenia paneli z szeregów czasowych danych przekrojowych dla kohort wyróżnionych według roku urodzenia. Obie pozycje stanowią podstawę warsztatu ekonomisty i są bardzo często cytowane oraz szeroko wykorzystywane w badaniach.

Dane przekrojowe dla poszczególnych lat są gromadzone najczęściej w badaniach ankietowych gospodarstw domowych, rzadziej jednostek. Danych panelowych nie gromadzi się dla wielu obszarów życia ze względu na trudności w obserwowaniu długoletnich prób respondentów.

Utworzenie paneli danych dla kohort pozwala na przeprowadzanie szeregu analiz panelowych na kohortach, które często nie byłyby możliwe z powodu braku długoletnich obserwowanych paneli danych. Dane statystyczne utworzonych kohort są często lepszej jakości niż dane gromadzone w obserwowanych próbach panelowych, które podlegają procesom naturalnego zmniejszania się pierwszej badanej próby w czasie.

Analiza kohortowa umożliwia przeprowadzenie dekompozycji efektów wieku, efektów kohorty oraz efektów roku badania dla dochodów, konsumpcji i oszczędności gospodarstw domowych lub jednostek¹. Deaton wykonał takie analizy wraz z Christiną Paxson dla wielu krajów, w tym Tajwanu, USA i Wielkiej Brytanii. Obecnie analiza kohort stała się standardem w badaniach gospodarstw domowych, zatrudnionych i innych grup społecznych.

Badania z zakresu ekonomii rozwoju: dobrobyt, zdrowie, nierówności

Deaton współtworzył metodologię badań budżetów gospodarstw domowych w krajach słabiej rozwiniętych. Wraz ze współpracownikami z tych krajów przyczynił się do tworzenia danych mikroekonomicznych na poziomie gospodarstw domowych w tych krajach. Deaton jest współtwórcą i długoletnim konsultantem programów tworzonych przez Bank Światowy do mierzenia warunków życia w krajach rozwijających się.

Poczynając od opracowania z roku 1981 dla Sri Lanki, Deaton wykonywał analizy na danych mikroekonomicznych dla gospodarstw domowych Tajwanu, Indii, Pakistanu, Afryki Południowej i innych krajów Azji i Afryki, tworząc zupełnie nowe podstawy badań dochodów, cen i konsumpcji dla tych gospodarek. Nowatorskie badania Deatona dotyczyły: mierzenia warunków życia, poziomu ubóstwa, dochodów w rodzinie, konsumpcji liczonej w kaloriach, dyskryminacji w konsumpcji dzieci różnej płci, zdrowia, cen, wyliczania siły nabywczej pieniądza, podatków itp. Często były to pierwsze tego typu badania wykonywane dla tych krajów.

Badania Deatona dotyczące zdrowia, długości życia i kondycji psychicznej jednostek nie ograniczają się tylko do krajów biednych, ale dotyczą także np. Stanów Zjednoczonych. W ostatniej pracy opublikowanej już po uzyskaniu Nagrody Nobla, *Rising Morbidity and Mortality in Midlife Among White Non-Hispanic Americans in the 21st Century*, Angus

¹ W książce *Przezorność. Kto oszczędza w Polsce* (2013 i 2015, wyd. 2), Barbara Liberda wykonała według metody Deatona analizę kohortową oszczędności gospodarstw domowych w Polsce oraz dekompozycję efektów wieku, kohorty i roku badania dla oszczędności gospodarstw domowych dla lat 1995–2010 (s. 71–79). Badana próba 16 kohort gospodarstw domowych w latach 1995–2010 wynosiła 0,5 miliona obserwacji.

Deaton oraz Anne Case (profesorka Princeton, wielokrotna współautorka prac Deatona i jego żona) dowodzą przyczyn obniżenia się średniej długości życia i poziomu zdrowia subpopulacji białych Amerykanów w średnim wieku, o niższym niż średni poziomie wykształcenia. Joseph Stiglitz skomentował, że tekst ten pokazuje, „jak nierówności zabijają”.

Mniejszą część dorobku Deatona stanowią badania satysfakcji z poziomu życia. Są one dla Deatona ściśle związane z badaniami zdrowia i materialnego poziomu życia oraz nierówności w tym względzie, wynikających głównie z poziomu dobrobytu społeczeństw. Badania satysfakcji z życia weszły już do głównego nurtu ekonomii, podobnie jak psychologiczne podstawy użyteczności konsumenta. Perspektywa psychologii ekonomicznej została ugruntowana między innymi dzięki badaniom i Nagrodzie Nobla z ekonomii dla psychologa Kahnemana. Deaton współpracował z Kahnemanem w Princeton, między innymi przy wspólnej publikacji z roku 2010, *High Income Improves Evaluation of Life but Not Emotional Well-Being*.

W ostatnich latach Deaton skoncentrował się na badaniach zmian w poziomach zdrowia oraz warunków życia w krajach biednych i bogatych z perspektywy historycznej. Zaowocowało to powstaniem monografii *The Great Escape: Health, Wealth, and the Origins of Inequality* (2013), która stanowi bardzo dobrze napisaną, pasjonującą analizę zmian dobrobytu i ubóstwa w skali globalnej i wynikających stąd nierówności.

W tytule książki *The Great Escape* Deaton nawiązuje do znanego filmu *Wielka ucieczka* o próbie ucieczki z obozu jenieckiego w czasie II wojny światowej, która dla większości uciekinierów była ostatecznie nieudana, ale na jakiś czas uzyskali oni wolność. Deaton pokazuje w książce, jak ludzkość „uciekła” od śmierci i poniżenia w ciągu ostatnich 250 lat, choć dla wielu jednostek ucieczka od ubóstwa do dobrobytu była tylko przejściowa. Chociaż dziś świat jest lepszy niż był 100–200 lat temu i bardzo wiele społeczeństw poprawiło swój poziom życia, narosły nowe nierówności. Deaton twierdzi, że wszyscy, którzy mieli szczęście urodzić się w społeczeństwach o wyższym poziomie dobrobytu mają moralny obowiązek pomagać w zmniejszeniu ubóstwa i poprawy stanu zdrowia tym, którzy mieli mniej szczęścia i nadal tkwią w niedostatku i złym zdrowiu.

W przemówieniu po odebraniu Nagrody Nobla Deaton podkreślił, że traktuje ją jako nagrodę dla tych ekonomistów, którzy doceniają znaczenie mierzenia jednostkowych, obserwowanych wielkości i tworzenia na ich podstawie spójnych rachunków w skali makro- i mikroekonomicznej, oraz tych, którzy zajmują się podstawowymi zagadnieniami ekonomii dotyczącymi cen, zachowań rynkowych i dobrobytu jednostek.

Angus Deaton jest ekonomistą, który wykonał olbrzymią pracę u podstaw ekonomii, rozwijając teorię konsumpcji, tworząc nowe modele i metody badania, a także analizując pieczołowicie indywidualne dane mikroekonomiczne na poziomie jednostek i gospodarstw domowych, aby dalej agregować uzyskane profile zmiennych i na ich podstawie dojść do rezultatów dla całej gospodarki. Praca z danymi mikroekonomicznymi była dotąd rzadko doceniana.

Oczywiście każda nagroda Nobla jest szczególnym wyróżnieniem dorobku konkretnego naukowca. Ale w przypadku Deatona jest ona czymś więcej: jest przejawem korekty, która dokonuje się we współczesnych naukach ekonomicznych od roku 2008 oraz wyrazem coraz szerszego zrozumienia, że badania procesów makroekonomicznych oraz funkcjonowania rynków finansowych nie wystarczą dla rozumienia procesów gospodarczych. Utrata z pola widzenia tego, co dzieje się w mikroskali, a także w subiektywnym postrzeganiu procesów ekonomicznych przez ogół społeczeństwa okazała się poważną słabością, którą badania takich naukowców jak Deaton mogą zniwelować.

Wybrane publikacje Angusa Deatona spośród 400 pozycji – według roku publikacji

- Case A., Deaton A. (2015), *Rising Morbidity and Mortality in Midlife Among White Non-Hispanic Americans in the 21st Century*, „Proceedings of the National Academy of Sciences”, 112 (49): 15078–15083.
- Deaton A., Tortora R. (2015), *People in Sub-Saharan Africa Rate Their Health and Health Care Among the Lowest in the World*, „Health Affairs”, nr 34 (3): 1–9.
- Stephoe A., Deaton A., Stone A.A. (2014), *Subjective Wellbeing, Health, and Ageing*, „The Lancet”, nr 385 (9968): 640–648.
- Deaton A., Stone A. (2013), *Two Happiness Puzzles*, „American Economic Review: Papers & Proceedings”, nr 103 (3): 591–597.
- Deaton A. (2013), *The Great Escape: Health, Wealth, and the Origins of Inequality*, Princeton: Princeton University Press.
- Deaton A. (2012), *The Financial Crisis and the Well-Being of Americans*, „Oxford Economic Papers”, nr 64 (1): 1–26.
- Deaton A., Dupriez O. (2011), *Purchasing Power Parity Exchange Rates for the Global Poor*, „American Economic Journal: Applied”, nr 3: 137–166.
- Kahneman D., Deaton A. (2010), *High Income Improves Evaluation of Life but Not Emotional Well-Being*, „Proceedings of the National Academy of Sciences”, nr 107 (38): 16489–16493.
- Deaton A. (2010), *Instruments, Randomization, and Learning About Development*, „Journal of Economic Literature”, nr 48: 424–455.
- Deaton A. (2010), *Price Indexes, Inequality, and the Measurement of World Poverty*, „American Economic Review”, nr 100 (1): 5–34.
- Deaton A. Bozzoli C., Quintana-Domeque C. (2009), *Adult Height and Childhood Disease*, „Demography”, nr 46 (4): 647–669.
- Deaton A., Dréze J. (2009), *Food and Nutrition in India: Facts and Interpretations*, „Economic and Political Weekly”, nr 44 (7): 42–65.
- Case A., Deaton A. (2009), *Health and Wellbeing in Udaipur and South Africa*, w: *Developments in Economics of Aging*, Chicago: University of Chicago Press.
- Deaton A. (2008), *Income, Health and Wellbeing Around the World: Evidence from the Gallup World Poll*, „Journal of Economic Perspectives”, nr 22 (2): 53–72.
- Deaton A. (2007), *Height, Health and Development*, „Proceedings of the National Academy of Sciences”, nr 104 (33): 13232–13237.
- Deaton A. (2006), *The Great Escape: A Review Essay on Fogel's the Escape from Hunger and Premature Death 1700–2100*, „Journal of Economic Literature”, nr 44 (1): 106–114.
- Case A., Deaton A. (2005), *Health and Wealth Among the Poor: India and South Africa Compared*, „American Economic Review: Papers and Proceedings”, nr 95 (2): 229–233.
- Deaton A. (2005), *Measuring Poverty in a Growing World or (Measuring Growth in a Poor World)*, „Review of Economics and Statistics”, nr 87 (1): 1–19.
- Banerjee A., Deaton A., Duflo E. (2004), *Wealth, Health, and Health Services in Rural Rajasthan*, „American Economic Review”, nr 94 (2): 326–330.
- Deaton A. (2003), *Health, Inequality, and Economic Development*, „Journal of Economic Literature”, nr 41 (1): 113–158.
- Deaton A. (2003), *Household Surveys, Consumption, and the Measurement of Poverty*, „Economic Systems Research”, nr 15 (2): 135–159.
- Deaton A., Dréze J. (2002), *Poverty and Inequality in India: A Reexamination*, „Economic and Political Weekly”, nr 37 (36): 3729–3748.
- Deaton A., Gourinchas P., Paxson C. (2002), *Social Security and Inequality over the Life Cycle*, w: *The Distributional Effects of Social Security Reform*, Chicago: Chicago University Press.
- Deaton A., Paxson C. (2001), *Mortality, Education, Income and Inequality Among American Cohorts*, w: *Themes in the Economics of Aging*, Chicago: Chicago University Press.

- Deaton A., Paxson C. (2000), *Growth and Saving Among Individuals and Households (Previously Named “saving and Growth: Another Look at the Cohort Evidence”*, „Review of Economics and Statistics”, nr 82 (2): 212–225.
- Deaton A., Paxson C. (2000), *Growth, Demographic Structure and National Saving in Taiwan*, „Population and Development Review”, nr 26: 141–173.
- Deaton A. (1999), *Commodity Prices and Growth in Africa*, „Journal of Economic Perspectives”, nr 13 (3): 23–40.
- Case A., Deaton A. (1999), *School Inputs and Educational Outcomes in South Africa*, „Quarterly Journal of Economics”, nr 114 (3): 1047–1084.
- Deaton A., Paxson C. (1998), *Aging and Inequality in Income and Health*, „American Economic Review: Papers and Proceedings”, nr 88 (2): 248–253.
- Deaton A., Paxson C. (1998), *Economies of Scale, Household Size, and the Demand for Food*, „Journal of Political Economy”, nr 106 (5): 897–930.
- Deaton A. (1998), *Getting Prices Right: What Should Be Done?*, „Journal of Economic Perspectives”, nr 12 (1): 37–46.
- Case A., Deaton A. (1998), *Large Cash Transfers to the Elderly in South Africa*, „Economic Journal”, nr 108 (450): 1330–1361.
- Deaton A. (1997), *The Analysis of Household Surveys: A Microeconomic Approach to Development*, World Bank.
- Deaton A., Paxson C. (1997), *The Effects of Economic and Population Growth on National Saving and Inequality*, „Demography”, nr 34 (1): 97–114.
- Subramanian S., Deaton A. (1996), *The Demand for Food and Calories*, „Journal of Political Economy”, nr 104 (1): 133–162.
- Deaton A. (1995), *International Commodity Prices, Macroeconomic Performance, and Politics in Sub-Saharan Africa*, „Princeton Studies in International Finance No. 79”.
- Deaton A., Paxson C. (1995), *Saving, Inequality and Aging: An East Asian Perspective*, „Asia-Pacific Economic Review”, nr 1 (1): 7–19.
- Deaton A., Paxson C. (1994), *Intertemporal Choice and Inequality*, „Journal of Political Economy”, nr 102 (3): 437–467.
- Deaton A., Paxson C. (1994), *Saving, Growth, and Aging in Taiwan*, w: *Studies in the Economics of Aging*, Chicago: University of Chicago Press.
- Benjamin D., Deaton A. (1993), *Household Welfare and the Pricing of Cocoa and Coffee in Côte D’Ivoire: Lessons from the Living Standards Surveys*, „World Bank Economic Review”, nr 7 (3): 293–318.
- Deaton A., Grimard F. (1992), *Demand Analysis for Tax Reform in Pakistan*, „Living Standards Measurement Study Working Paper”, nr 85.
- Deaton A. (1992), *Household Saving in LDC’s: Credit Markets, Insurance, and Welfare*, „Scandinavian Journal of Economics”, nr 94 (2): 253–273.
- Deaton A. (1992), *Saving and Income Smoothing in Côte D’Ivoire*, „Journal of African Economies”, nr 1 (1): 1–24.
- Deaton A. (1992), *Understanding Consumption*, Oxford: Oxford University Press.
- Subramanian S., Deaton A. (1991), *Gender Effects in Indian Consumption Patterns*, „Sarvekshana”, nr 14 (4): 1–12.
- Deaton A. (1991), *Saving and Liquidity Constraints*, „Econometrica”, nr 59 (4): 1221–1248.
- Deaton A. (1990), *Price Elasticities from Survey Data: Extensions and Indonesian Results*, „Journal of Econometrics”, nr 44: 281–309.
- Deaton A. (1989), *Household Survey Data and Pricing Policies in Developing Countries*, „World Bank Economic Review”, nr 3 (2): 183–210.
- Deaton A. (1989), *Rice Prices and Income Distribution in Thailand: A Non-Parametric Analysis*, „Economic Journal”, nr 99 (395): 1–37.
- Deaton A., Campbell J.Y. (1989), *Why Is Consumption so Smooth?*, „Review of Economic Studies”, nr 56: 357–374.
- Deaton A. (1988), *Quality, Quantity and Spatial Variation of Price*, „American Economic Review”, nr 78: 418–430.

- Deaton A. (1987), *Econometric Issues for Tax Design in Developing Countries*, w: *The Theory of Taxation for Developing Countries*, Washington, DC: World Bank.
- Deaton A. (1987), *Estimation of Own- and Cross-Price Elasticities from Survey Data*, „Journal of Econometrics”, nr 36: 7–30.
- Deaton A., Muellbauer J. (1986), *On Measuring Child Costs: With Applications to Poor Countries*, „Journal of Political Economy”, nr 94: 720–744.
- Deaton A. (1985), *Panel Data from Time Series of Cross-Sections*, „Journal of Econometrics”, nr 30: 109–126.
- Deaton A., Browning M., Irish M.J. (1985), *A Profitable Approach to Labor Supply and Commodity Demands over the Life Cycle*, „Econometrica”, nr 53 (3): 503–543.
- Deaton A., Irish M.J. (1984), *Statistical Models for Zero Expenditures in Household Budgets*, „Journal of Public Economics”, nr 23: 59–80.
- Deaton A. (1983), *An Explicit Solution to an Optimal Tax Problem*, „Journal of Public Economics”, nr 20 (3): 333–346.
- Deaton A. (1981), *Three Essays on a Sri Lanka Household Survey*, „Living Standard Measurement Study Working Paper No. 11”, Washington, DC: The World Bank.
- Deaton A. (1981), *Optimal Taxes and the Structure of Preferences*, „Econometrica”, nr 49 (5): 1245–1260.
- Deaton A., Muellbauer J. (1980), *An Almost Ideal Demand System*, „American Economic Review”, nr 70 (3): 312–326.
- Deaton A., Muellbauer J. (1980), *Economics and Consumer Behavior*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Deaton A. (1979), *The Distance Function and Consumer Behaviour with Applications to Index Numbers and Optimal Taxation*, „Review of Economic Studies”, nr 46 (3): 391–405.
- Deaton A. (1978), *Specification and Testing in Applied Demand Analysis*, „Economic Journal”, nr 88 (351): 524–536.
- Deaton A., Pesaran M.H. (1978), *Testing Non-Nested Non-Linear Regression Models*, „Econometrica”, nr 46 (3): 677–694.
- Deaton A. (1977), *Equity, Efficiency and the Structure of Indirect Taxation*, „Journal of Public Economics”, nr 8 (3): 299–312.
- Deaton A. (1977), *Involuntary Saving through Unanticipated Inflation*, „The American Economic Review”, 899–910.
- Deaton A. (1975), *The Measurement of Income and Price Elasticities*, „European Economic Review”, nr 7: 261–273.
- Deaton A. (1974), *The Analysis of Consumer Demand in the United Kingdom (1900)–(1970)*, „Econometrica”, nr 42 (2): 341–367.
- Deaton A. (1974), *A Reconsideration of the Empirical Implications of Additive Preferences*, „Economic Journal”, nr 84: 338–348.
- Deaton A. (1972), *Wealth Effects on Consumption in a Modified Life-Cycle Model*, „Review of Economic Studies”, nr 39 (4): 443–453.
- Deaton A., Wigley K. (1971), *Econometric Models for the Personal Sector*, „Bulletin of the Oxford University Institute of Economics and Statistics”, nr 33 (2): 81–91.

Od redakcji

Czytelnikom zainteresowanym twórczością Argusa Deatona polecamy ponadto dwa artykuły Elżbiety Mączyńskiej zawierające przegląd dorobku naukowego laureata Nagrody Nobla: *Triumf ekonomii opartej na faktach* („Biuletyn PTE” 2015, nr 4) oraz *Paradoks Deatona* („Studia Ekonomiczne” 2015, nr 4).